

Nimeke- ja vastuullisuustiedot MARC 21 -kentässä 245

Talonmiehen tuokio,
03.02.2022,

Anneli Renfors, Kansalliskirjasto, Kirjastoverkkopalvelut

Tiedonlähteet – RDA 2.2

Ensisijainen tiedonlähde

Painetut julkaisut: ”**päänimekkeen sisältävä lähde**”

- **ensisijaisesti nimiösivu** tai sen vastine
- seuraavaksi muu aineistoon sisältyvä nimekkeen sisältävä lähde
- muu lähde

Nimiösivu

- **Nimiösivu** = Aineiston alussa oleva sivu, jossa on päänimeke ja usein, mutta ei välttämättä, vastuullisuustiedot sekä julkaisuun liittyvää tietoa. Jos nämä tiedot jakautuvat vastakkaisille sivuille tai seuraavien lehtien sivuille (toistettuina tai ilman), katsotaan että nämä sivut yhdessä muodostavat nimiösivun ([lähde: RDA Toolkit Sanasto](#))

Päänimekkeen merkitseminen

RDA 2.3.1.4

Nimeke jäljennetään kuvailuun siinä muodossa, missä se esiintyy tiedonlähteessä. Merkitsemisessä sovelletaan [kohdan 1.7 ohjeita](#) kirjoitusasusta.

245-kenttä MARC 21 -formaattissa 1/2

245 Nimeke- ja vastuullisuustiedot (ET)

Indikaattorit (KUMEAn RDA-sovellusohjeesta)

- Ensimmäinen - Lisäkirjausindikaattori
Muodostetaanko kentästä 245 nimekelisäkirjaus.
 - 0** - pääkirjaus päänimekkeestä (tietueessa ei ole 1XX-kenttää)
 - 1** - lisäkirjaus päänimekkeestä (tietueessa on 1XX-kenttä)
- Toinen - Ohitusindikaattori
 - 0-9** - Ohitettavien merkkien määrä

245-kenttä MARC 21 -formaatissa 2/2

Osakenttäkoodit

(yleisimmät & tässä esityksessä esiin tulevat)

\$a - Päänimeke (ET)

\$b - Muut nimeketiedot (ET)

\$c - Vastuullisuusmerkinnöt jne. (ET)

\$n - Numerointitieto (T)

\$p - Teoksen osan nimi (T)

Esimerkkejä

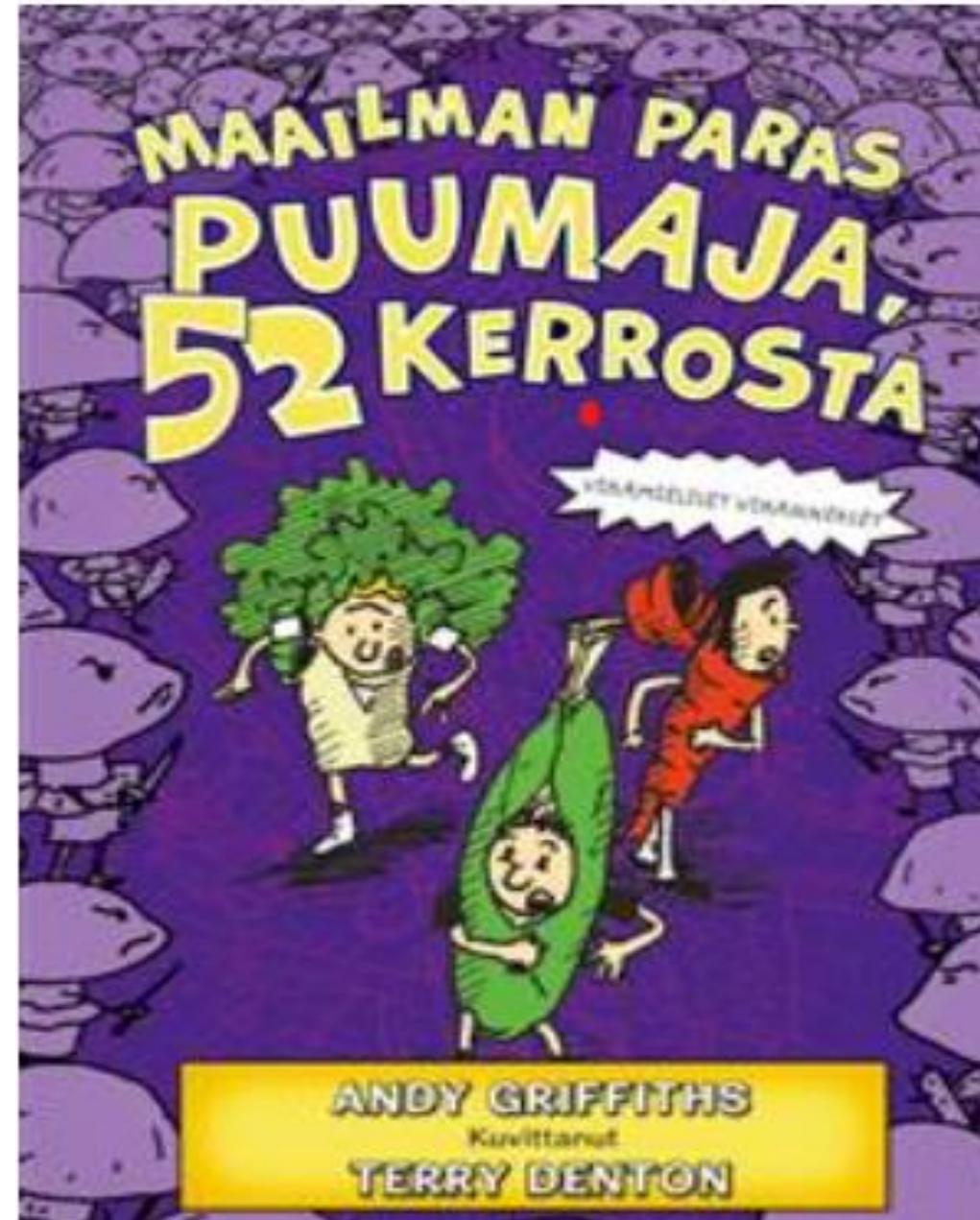
245 10 \$a Infrarakentamisen laatu / \$c Olli-Pekka Aalto.

245 10 \$a Kuinka olla avoin : \$b työelämän uudet viestintätaidot / \$c Tuija Aalto.

Alanimeke kannessa

245 10 \$a Maailman paras puumaja, 52 kerrosta / \$c Andy Griffiths, Terry Denton ; suomentaja: Anssi Alanen.

246 1# \$i Alanimeke kannessa: \$a Vihamieliset vihannekset

Moniosaiset monografiat

245 10 \$a Maailman viimeiset tyypit. \$n 2,
\$p Zombiparaati / \$c Max Brallier & Douglas
Holgate ; suomentanut Ulla Selkälä.

245 10 \$a Samasta padasta. \$n I & II /
\$c Outi Tuomivaara ; kuvat: Elvi Rista ja Riikka
Kantinkoski ; kuvitukset: Anna Salmi.

245 10 \$a Turun yliopiston historia. \$p Kansallinen tehtävä 1920-
1974, \$p Monimuotoisena maailmalle 1974-2020 / \$c Vesa Vares.

Yhden tekijän kokoomateos ilman yhteistä nimekettä

245 10 \$a Matalapaine ; \$b Korkeapaine / \$c Salla Simukka.

246 3# \$a Korkeapaine

700 12 \$i Sisältää (teos): \$a Simukka, Salla.
\$t Matalapaine.

700 12 \$i Sisältää (teos): \$a Simukka, Salla.
\$t Korkeapaine.

245 10 \$a Mielikuvituspoikaystävä & Bikinirajatapaus / \$c Henriikka Rönkkönen.

Aggregaattiteos (artikkelikokoelma)

245 00 \$a Peruselintoimintojen häiriöt ja niiden hoito / \$c päätoimittaja: Tero Ala-Kokko ; toimittajat: Seppo Alahuhta, Harri Hyppölä, Johanna Kaartinen, Tuuli Savolainen.

500 ## \$a Artikkelien kirjoittajat: Tero Ala-Kokko ja 79 muuta.

700 10 \$a Ala-Kokko, Tero, \$e kirjoittaja, \$e päätoimittaja.

Jne.

Vastuullisuusmerkinnöstä (245\$c) poisjätettyjä tekijännimiä voidaan merkitä lisäkirjauksiksi kenttiin 700, 710, 711 eli hakutietona voi olla tekijännimi, jota ei näy kuvailussa.

Artikkelikokoelmista ei yleensä tehdä 700 12 / 730 02 kirjauksia.

Rinnakkaisnimeke

Moniosainen monografia:

- 245 00 \$a Hitsaus. \$n Osa 5, \$p Hitsaussuositukset = \$b Welding. \$n Part 5, \$p Quality management in welding.

Rinnakkaiset vastuullisuusmerkinnöt, sama päänimeke:

245 10 \$a Simon Patterson : \$b Head to toe = Päästä varpasiin / \$c editor = toimittaja: Timo Valjakka ; translations = käännökset: Michael Garner, Kaijamari Sivill & Markku Päckilä ; photographs = valokuvat: Simon Patterson [ja muita].

Esimerkeistä ja välimerkeistä

- Katso lisää esimerkkejä ja tarkista välimerkitys [MARC 21 -formaatin suomennos](#), [MARC 21 Format for Bibliographic Records \(Full Version\)](#), [RDA-sovellusohje \(KUMEA\)](#) tai [RDA-sovellusohje \(Muusa\)](#).
- Loppupiste merkitään - myös muun välimerkityksen jälkeen, paitsi jos kentän viimeinen sana on lyhenne tai alkukirjain tai loppuvälimerkki kuuluu metadataan. [Loppupisteohje löytyy täältä](#).

Kirjoitusvirheet julkaisuissa

Epätarkkuudet - RDA 1.7.9

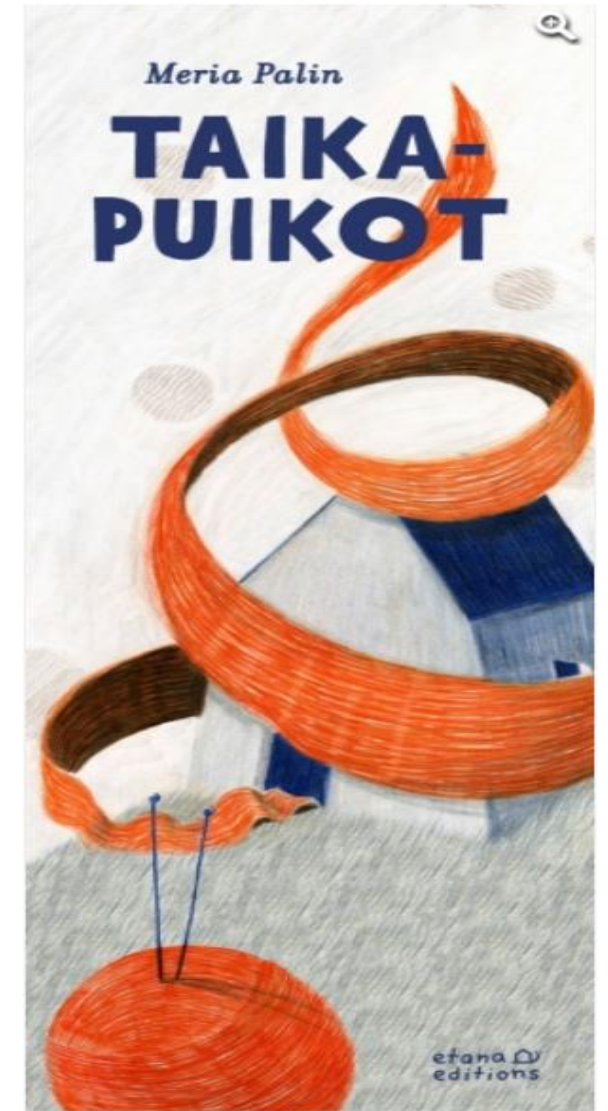
Epätarkkuudet ja virheelliset sanat jäljennetään tiedonlähteessä esiintyvällä tavalla ellei toisin ohjeisteta.

- oikeasta muodosta huomautus 500-kenttään + nimekkeiden oikeasta muodosta lisäkirjaus 246-kenttään (varianttinameke)

100 1# \$a Palin, Meria, \$e taiteilija.

245 10 \$a Taikapuikot / \$c Merja Palin.

500 ## \$a Tekijän oikea nimi: Meria Palin.

Erikoismerkit ja symbolit nimekkeessä 1/2

RDA 1.7.5

Symbolit

Symbolit ja muut merkinnöt, joita ei pystytä jäljentämään, korvataan sitä kuvaavalla ilmauksella. Symbolia tai muuta merkintää korvaava ilmaus merkitään hakasulkuihin.

SKL

Kohta 1: Jos symboli ei ole olennainen osa nimekettä, älä jäljennä sitä. Jätä symboli pois ja selitä sen poisto huomautus-kentässä, jos se on tarpeen.

Kohta 2: Käytä merkistössä olevia kirjaimia, numeroita yms., kun se on mahdollista eikä asian ymmärrettävyys kärsi.

Kohta 3: Korvataan käytetty symboli kuvailun kohteen kielellä tai epävarmoissa tapauksissa kuvailevan yhteisön kielellä. Huomautuksessa kuvaillaan korvattu symboli sanallisesti. Käytetään varianttinamekkeitä, jos symbolilla on useampi mahdollinen kirjoitusmuoto.

Jne.

Erikoismerkit ja symbolit nimekkeessä 2/2

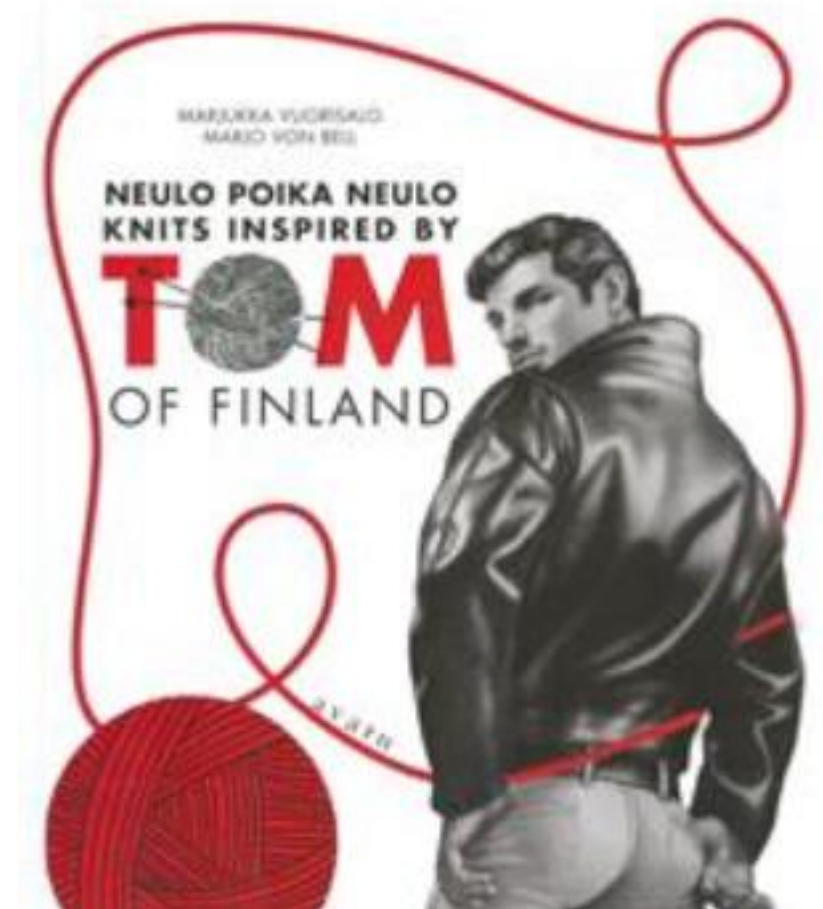
Esimerkki.

100 1# \$a Vuorisalo, Marjukka, \$e kirjoittaja.

245 10 \$a Neulo poika neulo : \$b knits inspired by
T[o]m of Finland / \$c Marjukka Vuorisalo, Marjo von
Bell ; kuvitus: Tom of Finland Foundation.

246 1# \$i Oikea alanimeke: \$a Knits inspired by
Tom of Finland

500 ## \$a Nimiösivulla alanimekkeen Tom-nimen
sanan o-kirjain ilmaistu lankakerän avulla.

Kuvailutapauksia 1/3

Tapaus LOIRI.

RDA -liite A

Isojen kirjainten poikkeava käyttö:
Jos päänimekkeessä käytetään isoja kirjaimia vakiintuneesta käytännöstä poikkeavalla tavalla, merkitään kuvailuun lähteessä käytetty nimekkeen muoto.

245 1# \$a LOIRI. / \$c Jari Tervo.

246 3# \$a Loiri

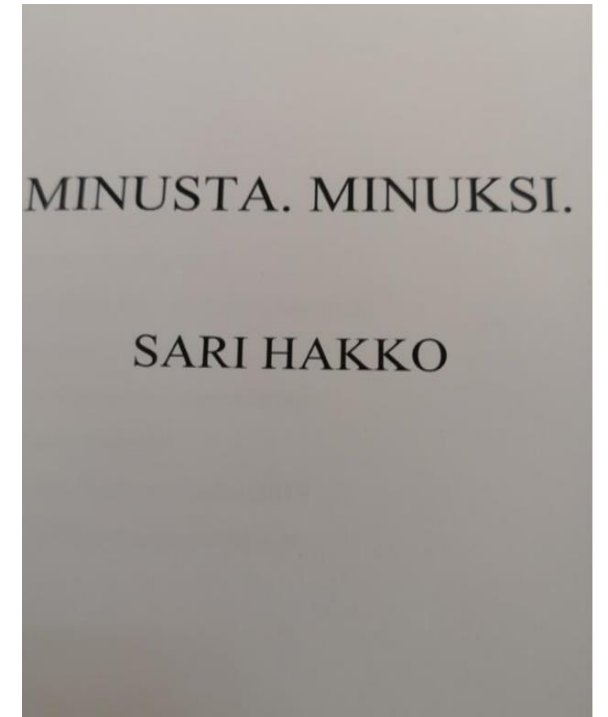

Kuvailutapauksia 2/3

RDA 1.7.3

Tiedonlähteessä esiintyvä välimerkitys jäljennetään kuvailuun.

- 'Minusta. Minuksi.' muodostaa vain yhden kuvailuelementin, päänimekkeen
- päänimekkeen sisällä ei tarvitse erotella yksittäisiä tietoelementtejä.

245 10 \$a Minusta. Minuksi. / \$c Sari Hakko.

Kuvailutapauksia 3/3

Nimiösivulla nimeke kirjoitettu: **sexdeathbabies**

[RDA 2.3.1.4](#)

Nimeke jäljennetään kuvailuun siinä muodossa, missä se esiintyy tiedonlähteessä. Merkitsemisessä sovelletaan kohdan 1.7 ohjeita kirjoitusasusta.

[RDA 1.7.2](#) Isojen kirjainten käyttö

Sovelletaan liitteessä A annettuja ohjeita isojen kirjainten käytöstä.

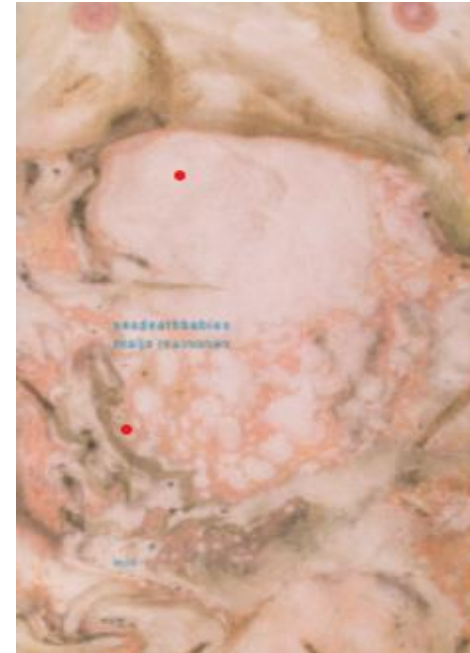
[Liite A: A.1](#) Yleinen suositus

Isojen alkukirjainten merkitsemisessä sovelletaan kielikohtaisia ohjeita, jollei kohdissa A.2–A.9 ohjeisteta toisin.

245 10 \$a Sexdeathbabies / \$c Maija Muinonen.

246 1# \$a Sex death babies

246 1# \$a Sex, death, babies

Tekijät RDA:ssa

Teoksen tekijät vs. ekspression tekijät

- Teoksen tekijä on toimija, joka on vastuussa teoksen sisällön luomisesta [RDA 19.2](#)
- Ekspression tekijä on toimija, joka osallistuu ekspression toteuttamiseen, esim. toimittajat, kääntäjät, musiikin sovittajat, esittäjät jne. [RDA 20.2.1](#)

Vastuullisuustiedot vs. tekijäviittaukset

- Vastuullisuustiedot ovat aineistosta jäljennettävää kuvailua MARC 21 -kenttään 245\$c
- Tekijäviittaukset merkitään MARC 21 -kenttiin 1XX ja 7XX
 - Päävastuullinen teokseen liittyvä tekijä 1xx, ekspression liittyvät tekijät 7xx

Vastuullisuustietojen merkitseminen nimiösivulta

- nimiösivulta kokonaan puuttuvan, teokseen liittyvän, vastuullisuusmerkinnän voi lisätä muualta julkaisusta ilman hakasia
- ekspressioon liittyviä tekijätietoja (kääntäjä, kuvittaja, kokoomateoksissa artikkelien kirjoittajat) ei poimita sisällysluettelosta/erillisestä tekijälistasta tms. 245\$c-kenttään
 - nämä tiedot 500- ja halutessa 700-kenttiin

Puuttuvien tietojen täydentäminen

- nimiösivun tietojen täydentäminen/selventäminen huomautusalueella.

Esimerkiksi puuttuvat roolit:

245 10 / \$c Marja Rautio, Pekka Heikkinen.

500 ## \$a Teksti: Marja Rautio ; valokuvat: Pekka Heikkinen.

Yhteistyössä kirjoitettu teos - oppikirja

100 1# \$a Hallamaa, Jaana, \$e kirjoittaja.

245 10 \$a Minerva. \$n 1, \$p Johdatus filosofiseen ajatteluun / \$c Jaana Hallamaa, Kaisa Heinlahti, Tuomas Nevanlinna, Sami Pihlström, Ukri Pulliainen, Eero Salmenkivi. **TAI:** Jaana Hallamaa [ja viisi muuta].

700 1# \$a Heinlahti, Kaisa, \$e kirjoittaja.

700 1# \$a Nevanlinna, Tuomas, \$e kirjoittaja.

700 1# \$a Pihlström, Sami, \$e kirjoittaja.

700 1# \$a Pulliainen, Ukri, \$e kirjoittaja.

700 1# \$a Salmenkivi, Eero, \$e kirjoittaja.

Usean tekijän kokoomanimekkeetön kokoomateos

245 00 \$a Möykky / \$c Elina Holopainen. Rakkaus on vahva demoni / Patrik Nyby.

246 3# \$a Rakkaus on vahva demoni

700 12 \$i Sisältää (teos): \$a Holopainen, Elina. \$t Möykky.

700 12 \$i Sisältää (teos): \$a Nyby, Patrik. \$t Rakkaus on vahva demoni.

Usean tekijän kokoomanimekkeetön käännöksiä sisältävä kookoomateos

245 00 \$a Odottamaton kosinta / \$c Kate Hewitt ; suomentanut Marlene Sanoukian. Ainoa kuningatar / Lynne Graham ; suomentanut Pertti Koskela. Rion yöt / Maya Blake ; suomentanut Pertti Koskela.

700 12 \$i Sisältää (ekspressio): \$a Hewitt, Kate. \$t Marakaios baby, \$l suomi.

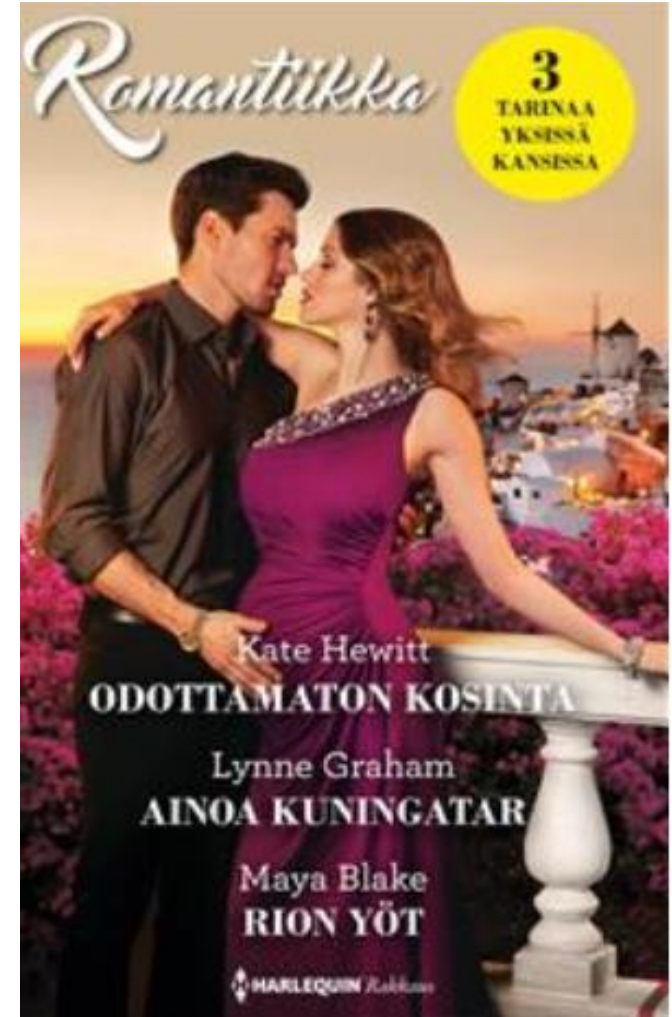
700 12 \$i Sisältää (ekspressio): \$a Graham, Lynne. \$t Sheikh's secret babies, \$l suomi.

700 12 \$i Sisältää (ekspressio): \$a Balke, Maya. \$t Married for the prince's convenience, \$l suomi.

740 02 \$a Odottamaton kosinta.

740 02 \$a Ainoa kuningatar.

740 02 \$a Rion yöt

Usean tekijän kokoomanimekkeellinen käännöksiä sisältävä kookoomateos

245 00 \$a Vangittu tähti / \$c Nora Roberts, Carole Mortimer, Sarah Morgan.

505-kentässä erittely, kuka käätänyt minkäkin teoksen.

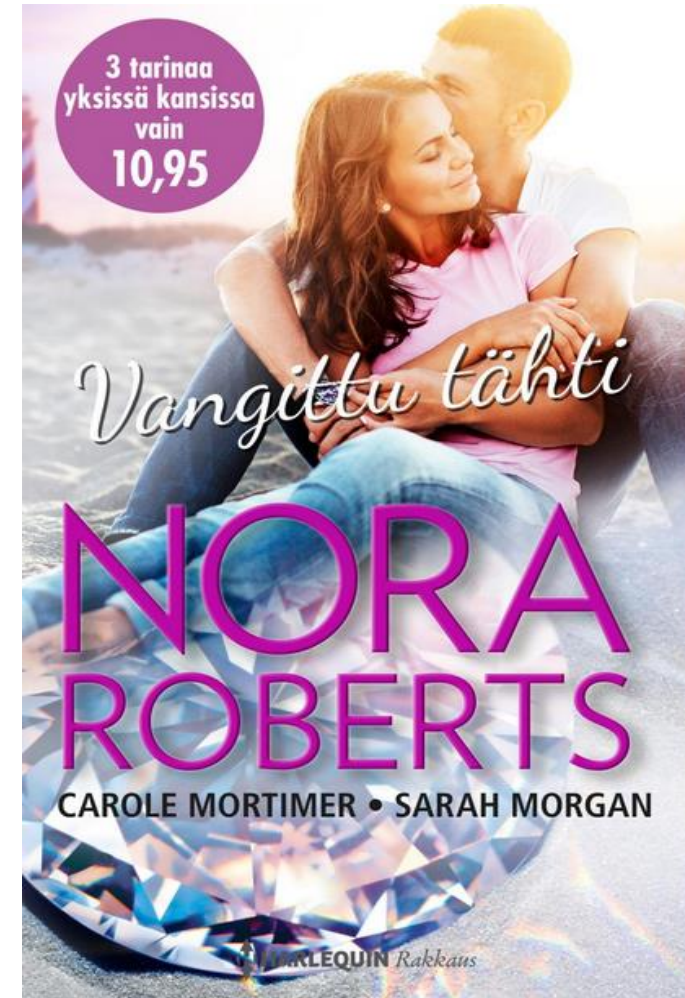
700 12 \$i Sisältää (ekspressio): \$a Roberts, Nora. \$t Captive star, \$l suomi.

700 12 \$i Sisältää (ekspressio): \$a Mortimer, Carole. \$t Defying dragon, \$l suomi.

700 12 \$i Sisältää (ekspressio): \$a Morgan, Sarah. \$t Defying the prince, \$l suomi.

Erillisiin 700 10 \$a-kenttiin kaikki käätäjät.

Erillisiin 740 02 \$a-kenttiin suomenkieliset nimekkeet.

Tiedonlähteet – liikkuva kuva 1/2

RDA 2.2.2.3

Jos aineisto koostuu liikkuvasta kuvasta (esim. filmikela, videolevy, videopeli, MPEG-videotiedosto), käytetään **alku- ja/tai lopputekstejä tai nimiönäyttöä tai -näyttöjä** ensisijaisena tiedonlähteenä.

Vaihtoehto

Ensisijaisena tiedonlähteenä käytetään nimekkeen sisältävää, aineistoon painettua tai pysyvästi kiinnitettyä (paljain silmin luettavaa) **etikettiä** (aineistoon ei lueta tekstiliitteitä tai koteloa) mieluummin kuin aineiston alku- ja/tai lopputekstejä tai nimiönäyttöä.

Konsolipelit – levy useimmiten ainoa mahdollinen tiedonlähde

-> noudatetaan vaihtoehtoa

Tiedonlähteet - liikkuva kuva 2/2

RDA 2.2.2.3

Jos ensisijaisena tiedonlähteenä käytetään muuta kuin alku- ja/tai lopputekstejä tai nimiönäyttöä, tehdään huomautus ensisijaisen nimekkeen lähteestä (katso [2.17.2.3](#))

ESIMERKKI:

588 0# \$a Nimeke kannesta.

Videotallenteiden vastuullisuustiedot ja MARC 21 -formaatti

- Elokuvat usein suuren joukon yhteistyön tulosta
- Kansallinen käytäntö: kuvailuun kenttään 245\$c jäljennetään:
 - Tuotantoyhtiö(t)
 - Ohjaaja(t)
 - Käsikirjoittaja(t)
 - Tuottaja(t)
- Lisäksi elokuvaan liittyviä tekijöitä voidaan merkitä MARC 21-formaatin huomautuskenttiin:
 - 508 Huomautus tuotantoon osallistujista (kuvaajat, säveltäjät)
 - 511 Huomautus osallistujista tai esittäjistä (näyttelijät)+ kaikista tai osasta 7XX lisäkirjaukset

Videotallenteiden vastuullisuustietojen merkitseminen

245 10 \$a Jungle cruise / \$ Walt Disney Pictures [ja kolme muuta] ; directed by Jaume Collet-Serra ; screenplay by Michael Green and Glenn Ficarra & John Requa ; produced by John Davis [ja kolme muuta].

Tai näin:

245 10 \$a Jungle cruise / \$ Walt Disney Pictures, Davis Entertainment, Flynn Picture Company, Seven Bucks Productions ; directed by Jaume Collet-Serra ; screenplay by Michael Green and Glenn Ficarra & John Requa ; produced by John Davis, John Fox, Beau Flynn, Dwayne Johnson.

Tietokonepeli

245 00 \$a Super Smash Bros. ultimate : \$b Nintendo Switch / \$c developed by Nintendo [ja kolme muuta].

710 2# \$a Nintendo.

753 ## \$a Nintendo Switch

\$0 <https://gamemetadata.soe.ucsc.edu/platform/1148>

\$2 gcipplatform

Pelikonsolien nimet listalta: <https://gamemetadata.soe.ucsc.edu/>
Jos peli on käytettävissä usealla pelikonsolilla, kenttää toistetaan.

Lautapeli

RDA 19.2.1.1 linjaus: Lauta- ja roolipelien suunnittelijat merkitään teoksen tekijäksi roolilla designer.

RDA 19.2.1.1.1 Yhteisöt teoksen tekijöinä

110 2# \$a Oppi & ilo, \$e designer.

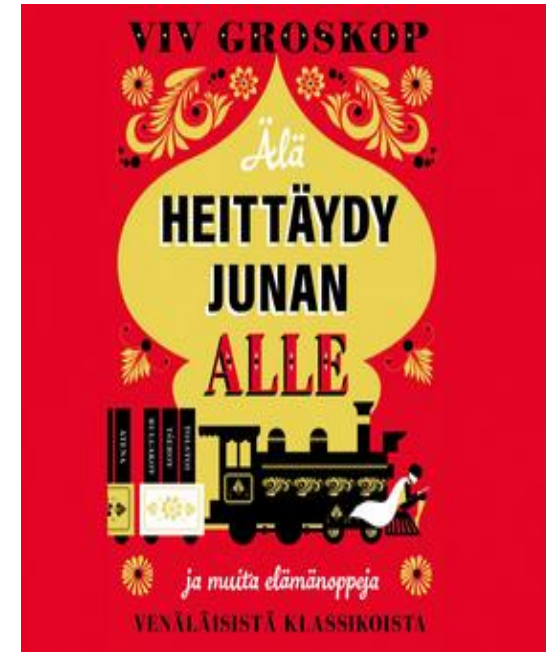
245 10 \$a Ensimmäiset pelini : \$b kirjainmuistipeli, lotto, numeropalapelit / \$c **pelin laatija**: Oppi & ilo ; graafinen toteutus: Mikko Hiltunen ja Ville Granroth.

Äänikirja verkossa

245 10 \$a Älä heittäydy junan alle ja muita elämänoppeja venäläisistä klassikoista / \$c Viv Groskop ; suomentanut Heli Naski.

511 0# \$a Lukija: Anu Vilhunen. (+700-kenttä)

511 0# \$a Lukija: Esa (koneääni)(**ei 700-kenttään**)

Kiitos!

anneli.renfors@helsinki.fi

melinda-posti@helsinki.fi

Melinda-wiki: <https://www.kiwi.fi/display/melinda>

<https://twitter.com/Melindapalvelu>